



Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep.
0032 OSLO

Att:

Deres ref.

Vår ref.
14/2837-14 650.0/MABR

Dato:
Oslo, 29.10.2014

Høring – NOU 2014:4 Enklere regler – bedre anskaffelser

Landsorganisasjonen i Norge (LO) har mottatt høringen NOU 2014:4 Enklere regler – bedre anskaffelser 20. juni 2014.

LO er opptatt av at man skal ha et anskaffelsesregelverk som kan gi det gode innkjøp, det vil si innkjøp som også ivaretar viktige samfunnshensyn og bidrar til miljøvennlige og innovative løsninger. Det offentlige kjøper varer og tjenester for nærmere 400 milliarder i året, og det er derfor avgjørende at man har et regelverk som bidrar til å nå viktige samfunnsmål. Dagens regelverk har imidlertid møtt økende kritikk for å være unødvendig komplisert, detaljert og formalistisk. Dette har i flere tilfeller ført til både fordyrede innkjøp og at gode tilbud har måttet bli avvist.

LO er derfor i utgangspunktet positiv til at man søker å finne forenklinger i det særnorske regelverket som kan gi det gode innkjøp. Det er imidlertid viktig å understreke at forenkling og fleksibilitet ikke nødvendigvis betyr færre ord eller å fjerne bestemmelser. Hva som ligger i dette vil bli mer utdypet under de enkelte punktene nedenfor.

Kap. 9 og 10 Formålsparagrafen og generelle prinsipper

Formålsparagrafen skal gi retningslinjer til oppdragsgiver om formålet med den enkelte anskaffelse. LO er uenig i flertallets forslag til formålsparagraf der denne forslås kun å være effektiv bruk av samfunnets ressurser og konkurranse om offentlige kontrakter. Dette kan ikke alene være avgjørende i en anskaffelsesprosess. Det er nødvendig å se formålet i en større samfunnsmessig sammenheng der anskaffelsen skjer på en samfunnstjenlig måte. I dette ligger det både krav til åpenhet og kontroll, samt viktige samfunnshensyn.

Flertallet understreker at det må legges til grunn en vid forståelse av begrepet "effektiv bruk av samfunnets ressurser". LO mener at dette ikke kommer tydelig frem i flertallets forslag. Dersom samfunnstjenlig utelates er faren stor for at man kun ser på de ressurser som brukes på en konkret anskaffelse. LO mener derfor at mindretallets forslag til bestemmelse ivaretar formålet på en god måte.

Dette underbygges av regelverkets generelle prinsipper. LO er enig i at prinsipper som likebehandling, gjennomsiktighet, konkurranse og forholdsmessighet må være i lovteksten. Samtidig må prinsipper som forutberegnelighet og etterprøvbarhet være med.

Forutberegnelighet er viktig fordi dette er med å sikre lik konkurranse for leverandørene i en konkurranse. Etterprøvbarehet er viktig for å sikre leverandørenes rettssikkerhet. Således støtter LO mindretallets forslag om at også disse prinsippene må være med. Selv om betydningen kan dekkes opp i andre prinsipper må regelverket være klart og tydelig slik at oppdragsgivere og leverandører vet hvilke prinsipper de skal forholde seg til. Når det gjelder prinsippet om konkurranse bør lovteksten uttrykke at dette bare skal gjelde så langt som det er mulig. Oppdragsgiver må ikke "skape" en konkurranse når det ikke er mulig.

Kap. 11 Ikke anskaffelsesfaglige hensyn

LO mener det offentlige er en betydelig økonomisk aktør som må bruke sin innkjøpsmakt til å påvirke viktige samfunnsinteresser i ønsket retning. Dagens regelverk oppstiller bestemmelser som skal bidra til dette, de såkalte "ikke anskaffelsesfaglige hensyn".

Flertallet i utvalget foreslår imidlertid at disse bestemmelsene tas ut av regelverket ut fra et forenklingsspektiv. LO er sterkt uenig i dette og mener at dette istedenfor vil bidra til at man mister viktige verktøy for å oppnå formålet med offentlige anskaffelser.

Ved å fjerne disse bestemmelsene øker faren for at oppdragsgiver mister fokus på viktige samfunnshensyn slik at disse undergraves i anskaffelsesprosessen. Ved at disse hensynene står i et regelverk har de en sterk signaleffekt.

LO viser også til utvalgsmedlemmet Strømsnes som understreker at den offentlige etterspørselsmakten kan brukes til å promotere miljø, forebygge barnearbeid og brudd på ILO-konvensjonen og bidra til å forebygge kriminalitet i arbeidslivet, blant annet ved aktivt å forebygge sosial dumping i leveransene til offentlige sektor.

LO vil i den sammenheng peke på den siste tids avsløringer i pressen og fra myndighetskontroll som viser hvor alvorlig og stort problem arbeidslivskriminalitet og sosial dumping er i det norske samfunnet. Dette viser med all tydelighet at man må ha et regelverk som gjør det mulig å ta fatt i slike utfordringer. Et anskaffelsesregelverk bør være et av flere instrumenter for å bekjempe og forhindre useriøsitet i arbeidslivet. Det vil være et fullstendig galt signal å fjerne bestemmelser som er ment å ivareta dette.

LO ønsker samtidig å vise til det arbeidet som regjeringen har igangsatt med å motarbeide arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i arbeidslivet. Regjeringen vil sammen med partene i arbeidslivet utarbeide en strategi for å bekjempe denne utviklingen. I den forbindelse er det viktige at regjeringen ser på regelverket om offentlige anskaffelser som en spydspisser for å nå målene om et mer seriøst arbeidsliv.

LO kan derfor ikke støtte flertallets ønske om å fjerne bestemmelser i dagens regelverk som berører miljø, lønns- og arbeidsvilkår, lærlingeplasser, skatteattest med mer. LO støtter mindretallets dissens som lagt fram av utvalgsmedlemmet Breiland gjennom følgende punkter:

Lovpålegg: Plikt til å ta hensyn til miljø, livssyklus kostnader, universell utforming

LO mener at den offentlige anskaffelsesvirksomhet skal legge til rette for innovasjon og ivaretagelse av miljø- og livssyklusperspektiver. Lovpålegg om å ta hensyn til slike kriterier vil være med å skape bevissthet hos oppdragsgiver om hva som bør prioriteres i planleggingen.

Når det gjelder hensynet til livssyklus kostnader er det viktig å ta hensyn til total kostnader over levetiden av det som anskaffes. Ellers kan alternativer som på lengre sikt er ulønnsomme vinne framfor de som i et livsløpsperspektiv er bedre. En analyse av livsløpskostnader vil derimot normalt premiere de mest miljø- og ressursvennlige alternativene. Større oppmerksomhet på livssyklus kostnadene vil også gjøre det lettere å velge miljøeffektive alternativer. Miljø og kvalitet henger ofte sammen ved at kvalitet ofte innebærer lengre levetid.

Det offentlige som oppdragsgiver har et særlig ansvar å gå i fremste rekke for å sikre at nasjonale miljø- og klimamål realiseres. Det er uttalt politisk mål at offentlig sektor skal bidra til å utvikle og ta i bruk miljø- og klimavennlige løsninger og teknologier. Dermed påvirkes verdiskaping, sysselsetting og velferd i samfunnet.

Dokumentasjonskrav: Plikt til å kreve fremlagt skatteattest og HMS-egenerklæring:

LO er enig med mindretallet som mener at kravet til dokumentasjon må videreføres. Ordningen ble i sin tid etablert for å sikre at man brukte seriøse leverandører og at disse overholdt grunnleggende HMS-regler. Sett i lys i dagens situasjon der useriøsitet i arbeidslivet brer om seg er det tydelig at disse kravene fremdeles er gyldige. Det er ikke dermed sagt at dagens system med attester er det beste og LO er enig at man må arbeide for å finne systemer som både gjør plikten lettere å overholde og som sikrer at systemet med skatteattester fungerer etter hensikten. Ved å opprette en dokumentasjonsbase for offentlige attester vil dette kunne bidra til en effektivisering av prosessen.

Kontraktsvilkår: Lærlingklausul, antikontraktørklausul og klausul om lønns- og arbeidsvilkår.

a. Lærlingklausul:

Samfunnet er avhengig av kompetent arbeidskraft for å få en forsvarlig drift og utvikling av viktige samfunnsmessige områder. I årene som kommer vil det være et stort behov for flere lærlinger. Etablering av flere lærlingeplasser er derfor et vesentlig element i arbeidet med å skaffe den kvalifiserte arbeidskraften som Norge har bruk for. Samtidig kan lærlingeordninger og bruk av lærlinger bidra til å motvirke sosial dumping i bransjer som i økende grad synes å være utsatt for dette.

LO vil også vise til "samfunnskontrakt for flere læreplasser" som ble signert i 2012 av partene i arbeidslivet. Et av tiltakene i denne planen er nettopp økt bruk av lærlingeklausuler ved utlysning av konkurranse. For å kunne nå målene vil en mulighet være at forskriftsbestemmelsen om lærlingeklausul endres slik at kravet kan stilles alle leverandører og ikke bare er begrenset til de norske.

b. Antikontraktørklausul:

LO er enig i mindretallets vurdering at denne klausulen må opprettholdes. Dette er nødvendig fordi man i dag ser eksempler på at organisering som enkeltmannsforetak brukes for å omgå reglene om lønns- og arbeidsvilkår. Det har også vært tilfeller der utenlandske arbeidstakere er blitt presset til å opprette enkeltmannsforetak for å omgå allmenngjøringsforskriftens krav til minstelønn og reisegodtgjørelse. I et prosjekt med mange foretak øker også faren for at oppdragsgiver mister kontroll i prosjektet.

c. Klausul om lønns- og arbeidsvilkår:

Arbeidet mot sosial dumping krever nye tiltak og mer aktiv oppfølging fra offentlige myndigheter, både på lovgiversiden og ved inngåelsen av offentlige kontrakter. Det er derfor innlysende at man ikke kan fjerne bestemmelser som nettopp er viktig i arbeidet for et seriøst arbeidsliv.

ILO-konvensjonen 94 om lønns- og arbeidsvilkår pålegger offentlige myndigheter å legge til rette for at leverandørene tilbyr lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn det som følger av en tariffavtale. Hovedformålet med denne konvensjonen er å hindre sosial dumping i offentlig sektor. Forskriften bygger på den samme intensjonen. Det finnes flere eksempler på hvor arbeidstakere har fått uakseptable lønns- og arbeidsvilkår i offentlige oppdrag og problemet er voksende innenfor en rekke bransjer og næringer.

Kap. 12 Unntak

Kontrakter med anslått verdi under 100 000 kroner

LO støtter forslaget om å unnta kontrakter med en anslått verdi under 100 000 kroner fra regelverket. For så små beløp vil det være ressurs- og tidsbesparende for oppdragsgiver ikke å ha plikt til å gjennomføre konkurranse. Samtidig legger dette et større ansvar på oppdragsgiver, og LO forutsetter at oppdragsgiver vil bruke anskaffelsesfaglig skjønn og foreta undersøkelser i markedet for å få det beste tilbudet.

Kontrakter om helse- og sosialtjenester som tildeles en ideell organisasjon

LO støtter mindretallet som foreslår at unntaket for ideelle organisasjoner videreføres både over og under EU/EØS-terskelverdi. Private organisasjoner brukes som supplement i helse- og sosialtjenestene. De er underlagt offentlig tilsyn og kontroll og eventuell fortjeneste skal reinvesteres i organisasjonen og komme brukerne til gode. Slik kan ideelle organisasjoner fokusere fullt ut på best mulig kvalitet, noe som vil være av stor betydning for oppdragsgiver.

Flertallet i utvalget hevder at det ikke er EU/EØS-rettslig adgang til å opprettholde et slikt unntak. LO viser i denne sammenhengen til professor Sejersteds drøfting av hvordan særbehandling av ideelle aktører kan sikres innenfor rammene av nytt EU-direktiv. For eksempel vil det være mulig å gi tilskudd til tjenester som leveres av ideelle organisasjoner og det vil være mulig å benytte leveransene fra de ideelle organisasjonene som et ledd i det offentliges eget tilbud.

Sejersteds vurdering understreker dermed at det finnes et handlingsrom innenfor det nye direktivet som vil kunne videreføre substansen i dagens favorisering av ideelle organisasjoner. Dette handlingsrommet må brukes.

Kontrakter om helse- og sosialtjenester til enkeltbrukere

Det kan med dagens regelverk i anbudsutlysning av helse- og sosialtjenester til enkeltbrukere oppstå en konflikt mellom anskaffelsesreglene og taushetspliktsreglene som helse- og sosialpersonell er underlagt. Utvalget er usikre på om det unntaket som er foreslått av departementet i høringen om dette unntaket kan opprettholdes i det nye anskaffelsesregelverket over EU/EØS terskelverdi.

LO mener at uansett anskaffelsesverdi kan man ikke svekke personvernet og rettsikkerhet for utsatte grupper i samfunnet. Etter LOs mening må anskaffelsesreglene tilpasses reglene om taushetsplikt, ikke omvendt. Enkeltbrukere bør ikke legges ut på anbud, da disse ikke er egnet for konkurranseutsetting. Særlig i små kommuner er det vanskelig å opprettholde anonymitet i forhold til utlysningene.

Kap. 13 Terskelverdier

LO støtter utvalgets flertall som foreslår å videreføre den nasjonale terskelverdien på 500 000 kroner for alle kontrakter som er omfattet av regelverket. Dette gjelder også for kontrakter om særlige tjenester. Det anses som positivt ut fra et forenklingperspektiv at oppdragsgiver og leverandør ikke behøver å forholde seg til ulike terskelverdier. Videre er det ikke gjort noen analyser av hvilke konsekvenser det får ved å endre terskelverdiene. I mangel av nærmere utredninger mener LO derfor at det mangler grunnlag for å justere verdiene.

Forenklet kunngjøringsplikt for kontrakter under 500 000 kroner:

LO støtter mindretallet som mener det bør innføres en obligatorisk forenklet kunngjøring av konkurranse for små anskaffelser. Det er viktig for små- og mellomstore bedrifter at kontrakter blir kunngjort på en enkel måte og på et sentralt sted. Dette vil kunne gjøre det lettere å delta i konkurransen om offentlige kontrakter. Denne terskelen bør være på 100 000 kroner dersom utvalgets forslag til at anskaffelser under 100 000 kroner unntas fra regelverket blir vedtatt.

Ulempen med en slik kunngjøringsplikt for små anskaffelser kan føre til at større kontrakter blir splittet opp i flere små for å slippe å kunngjøre kontraktene. Dette er ikke hensikten med forslaget.

Kap. 14 Protokollplikt

LO støtter mindretallets forslag om å videreføre protokollplikten. Denne er enkel å gjennomføre og vil være med å sikre gjennomskiktighet og kontroll. Innholdet i dagens protokoll er enkelt og standardisert og bør ikke medføre mye ekstra arbeid. Ved innføring av nye elektroniske systemer vil man heller kunne se på dette kravet på nytt.

Kap. 15 Kontrakten

Kontraktsvilkår:

LO er enig i utvalgets flertall om at deler av bestemmelsen som angår bruk av kontraktstandarder og spesielle kontraktsvilkår kan fjernes. Men LO er uenig med flertallet som mener bestemmelsen om kontraktsvilkår i § 3-11 hvor det tydelig fremgår at kontraktsvilkår kan vedrøre miljøhensyn og sosiale hensyn er overflødig. Det er nødvendig at oppdragsgiver ser at vilkår som ivaretar sosiale- og miljøhensyn kan oppstilles. Som nevnt tidligere forslår mindretallet at formålsbestemmelsen uttrykkelig skal fremheve at offentlige anskaffelser skal skje på en samfunnstjenlig måte. Ved å fjerne oppmerksomheten fra ulike sosiale- og miljøhensyn øker risikoen for at slike samfunnshensyn ikke tas.

Adgang til å dele opp en kontrakt:

Når det gjelder oppdeling av kontrakter er LO enig i man viderefører gjeldende regler om denne muligheten. Samtidig vil LO påpeke utfordringer som oppdragsgiver må være bevisst dersom man velger å dele opp kontrakter. For det første vil kontrollaspektet være vanskeligere når flere leverandører er involvert. Oppdragsgiver vil samtidig få større kontrollansvar selv om kontraktsverdien er den samme. For det andre er det en reell fare å gå glipp av nye smarte innovative løsninger i prosjektet ved at man kan miste helheten i oppdraget. For det tredje vil en oppdeling gjøre det mindre lønnsomt for entreprenørene å satse på kunnskapsbygging. Disse aspektene bør inn i en veileder.

Bruk av underleverandører:

Useriøsitet er en hovedutfordring i det norske arbeidslivet. Lange kontraktskjeder, især i bygg- og anleggsbransjen, kan gjøre det vanskelig å ha oversikt og kontroll med de ulike underleverandørene. Erfaring viser at det er problematisk å ha kontroll i mer enn to ledd nedover. Mange ledd i kontraktskjeden kan føre til uklare ansvarsforhold og vanskeligheter med en helhetlig oppfølging på HMS-området. Det er helt tydelig at det i dag er nødvendig med strukturelle tiltak for å bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Det å sette krav til antall ledd i kjeden vil således være ett av flere grep for å sikre et seriøst arbeidsliv. I utgangspunktet mener LO at hovedregelen bør være at en kontraktskjede begrenses til to ledd, det vil si en hovedentreprenør og en underleverandør. På bakgrunn av dette har LO gitt FAFO i oppdrag å undersøke i hvilken grad begrensninger av antall ledd i kontraktskjeden hos oppdragsgiver og leverandør er i iverksatt og erfaringer med dette.

Undersøkelsen viser at i løpet av kort tid har krav om begrensninger i antall ledd i kontraktskjeden blitt et svært aktuelt tiltak for å motvirke sosial dumping og kriminalitet i bygge- og anleggsprosjekter. Offentlige byggherrer som Statens vegvesen og Statsbygg har nå som krav i sine kontrakter at det maksimalt skal være tre ledd i kontraktskjedene, det betyr en hovedentreprenør og to ledd av underleverandører. Skien kommune har innført ett ledd i kontraktskjeden med mulighet for godkjenning av to ledd. Oslo kommune har innført begrensninger på maksimalt tre ledd i kjeden. Flere av de store entreprenørene har også valgt å ta inn slike bestemmelser i sine kontrakter.

Rapporten viser at tilnærmet alle i undersøkelsen mener at kjedebegrensninger er et positivt tiltak. Det gjelder både arbeidsgivere, tillitsvalgte, byggherrer, entreprenører, myndighetsrepresentanter med videre. Selv om man ikke er helt enige om hvordan dette skal reguleres, er det nærmest en unison enighet om at det er en god ide å unngå for lange leverandørkjeder.

Forklaringen på denne enigheten bunner blant annet i at aktørene som kjenner bygg- og anleggsbransjen ser at lange kjeder fremstår som uproduktivt og lite hensiktsmessig. Skatteetaten og Arbeidstilsynet er meget klare på dette punktet, jo færre ledd, jo enklere er det å kontrollere. Det er likevel for tidlig å si noe om virkningene av et slikt tiltak da det er av for ny dato. De første ble iverksatt for knapt ett år siden.

Rapporten gir likevel klare indikasjoner på at det er nødvendig med en større og bredere utredning på kjedebegrensninger som virkemiddel. Det vil da være viktig å se på hvilke negative konsekvenser som kan oppstå ved å innføre kjedebegrensning, langsiktige virkninger for små og mellomstore bedrifter samt å vurdere hvilke smutthull som kan oppstå ved innføring av en begrensning og hvordan disse skal tettes med videre.

LO ber derfor om at regjeringen igangsetter en offentlig utredning om kjedebegrensninger som virkemiddel for å motvirke sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Utredningen må også vurdere hvordan et slikt tiltak kan bli iverksatt enten i lovs form eller i avtaler av mer strukturell art. Det er helt nødvendig å få klarlagt og iverksatt et slikt tiltak snarest mulig. Utredningen bør derfor leveres innen 30. juni 2015.

Kap. 16 Prosedyreform

LO stiller seg bak flertallets forslag om å innføre nye prosedyreformer med åpen og begrenset tilbudskonkurranse. Dette innebærer at forhandlingsforbudet fjernes. Forhandlingsforbudet har vært en medvirkende årsak til at mange anskaffelsesprosesser har havnet i rettssystemet og i KOFA.

Nye prosedyreformer som gir oppdragsgiver rett til å velge om forhandlinger skal gjennomføres eller ikke etter at tilbudene er kommet inn vil gi oppdragsgiver et større handlingsrom. Dette kan imidlertid føre til at leverandørens forutsigbarhet reduseres. På den annen side kan dette føre til at leverandøren motiveres til å inngi sitt beste tilbud. Dette har flere fordeler. For det første kan oppdragsgiver oppnå et bedre tilbud enn man ellers ville fått med et innlagt forhandlingsmonn. For det andre vil man kunne unngå unødige forhandlinger. Dette er ressursbesparende både for leverandør og oppdragsgiver.

LO mener som flertallet i utvalget at her bør hensynet til oppdragsgivers fleksibilitet og den effektive ressursbruken veie tyngre enn leverandørens forutberegnelighet om det skal forhandles eller ikke.

Kap. 18 Kommunikasjon og elektroniske verktøy

LO mener det er viktig å legge til rette for digitalisering i anskaffelsesprosessen. Dette er både forenklerende og ressursbesparende og gjelder for hele anskaffelsesprosessen. Som strakstiltak foreslår utvalget at det innen 1. januar 2016 etableres en løsning for elektronisk levering av tilbud, fortrinnsvis knyttet til Doffin. LO støtter dette forslaget. Videre er LO enig i forslaget der oppdragsgiver skal ha adgang til å bestemme at tilbudet skal kunne leveres med e-post frem til nye regler om elektronisk kommunikasjon er gjennomført.

Kap. 21 Tildelingskriterier

LO er enig i utvalgets forslag der begrepet "økonomisk mest fordelaktig tilbud" skal være et overordnet prinsipp for kontrakter under EU/EØS-verdi. I det nye EU-direktivet har man også nå fått et overordnet konsept der kontrakter tildeles på bakgrunn av "det økonomisk mest fordelaktige tilbudet".

Med dette forslaget fjernes lavest pris begrepet og tydeliggjør altså oppdragsgivers mulighet til å vektlegge annet en pris i utvelgelsen. For mange ganger er tilbud blitt vurdert utfra lavest pris og ikke utfra dets kvaliteter. Endringen vil forhåpentligvis gjøre det lettere å vektlegge andre hensyn i utvelgelsen.

LO er opptatt av at kontrakter ikke utelukkende skal tildeles med bakgrunn av lavest pris alene, men heller tildeles på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktig tilbud. I dette ligger det at egenskaper som bl.a. sosiale hensyn, kvalitet, innovasjon, miljø og livsløpskostnader blir tillagt større vekt.

Kap. 22 Kunngjøring

LO er enig i mindretallet som foreslår å innføre en plikt til å kunngjøre konkurranseresultater også ved tildeling av kontrakter under EU/EØS-terskelverdi. En slik kunngjøringsplikt vil bidra til informasjon for offentlige myndigheter når det gjelder utforming av politikk og strategi på dette området. Samtidig vil det kunne bidra til å øke gjennomsiktigheten ved anskaffelsene og dermed redusere faren for korrupsjon og favorisering.

Kap. 25 Avvisning

Leverandører som er rettskraftig dømt for visse straffbare forhold

LO støtter flertallet som mener at oppdragsgiver har *plikt* til å avvise leverandører som er dømt for bestemte straffbare forhold. Det er ikke ønskelig at det offentlige inngår kontrakter med leverandører som har begått alvorlige lovbrudd. En *rett* til å avvise kan sende signaler som ufarliggjør korrupsjonsfaren.

Utvalget er enig om at plikten ikke bør gå lenger enn det Norge er forpliktet til etter det nye anskaffelsesdirektivet, der kun straffbare handlinger slik de er definert i direktivet skal gi grunn for avvisningsplikten. LO vil i den sammenheng peke på uttalelsen til utvalgsmedlemmet Breiland som sier at det kan være uheldig dersom dette medfører at en leverandør som ville blitt avvist etter dagens forskrift for brudd på nasjonale bestemmelser kan bli tildelt en kontrakt fordi EUs rettsakter legges til grunn. Her henstiller medlemmet til at oppdragsgiver må være sitt ansvar bevisst og bruke sin rett til å avvise.

Leverandører som ikke har levert skatteattest og HMS-egenerklæring

LO støtter mindretallet som ønsker å videreføre gjeldende krav om innlevering av skatteattest og HMS-egenerklæring. Dette betyr at en leverandør må avvises dersom dette mangler ved innlevering av tilbud.

Kap. 27 Helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester

Primært mener LO at helse- og sosialtjenester skal drives i offentlig egenregi, dvs. at det er det er offentlige som utvikler, eier og driver tjenestetilbudet.

Helse- og sosialtjenester skiller seg på mange måter fra andre tjenester. For det første er de særlig komplekse og krever betydelig innslag av skjønn og kompetanse og må tilpasses den enkelte bruker. For det andre dekker de helt grunnleggende individuelle behov for dem det gjelder. For det tredje ytes de til sårbare brukere. Dette gjør at bruk av vanlige markedsmekanismer og konkurranse er dårlig egnet for denne type tjenester. Samtidig reduseres det offentliges mulighet til demokratisk styring og kontroll over tjenestene ved konkurranseutsetting av tilbud og tjenester.

Der egenregi ikke er mulig må oppdragsgiver påse at brukerne ivaretas. LO er enig med utvalgets flertall som mener at de prosedyrene som foreslås i forskriftens del II også vil være egnet til å regulere anskaffelser over EU/EØS terskelverdi for helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester. De nye prosedyrereglene er mer fleksible enn dagens del II. Sammen med særskilte tilpasninger kan dette være med å møte de utfordringene som er knyttet til helse- og sosialtjenester i dag. LO støtter utvalgets forslag om å innføre brukervalg ved tildeling av kontrakter av helse- og sosialtjenester.

LO vil imidlertid ikke utelukke at det i fremtiden vil være nødvendig å lage et eget regelverk for helse- og sosialtjenester og særlige tjenester. Særlig sett i lys av at disse tjenestene nå er innlemmet i det nye EU-direktivet. LO ber om at det utredes hvilke sosiale tjenester som kan og bør unntas fra anskaffelsesregelverket.

Kap. 28 Forslag til et minimumsregelverk

LO støtter ikke flertallets forslag til et minimumsregelverk. Et regelverk som kun er basert på de grunnleggende prinsippene, et skriftlighetskrav og en kunngjøringsplikt vil ikke kunne ivareta andre hensyn. Bestemmelser om ivaretagelse av sosiale hensyn, miljøhensyn, regler om bruk av lærlingklausuler, antikontraktørklausuler samt regler om lønns- og arbeidsvilkår vil falle utenfor. Et minimumsregelverk må minst også innehold dette.

Kap. 30 Kompetanse

Et regelverk er ingen garanti for at man får det gode innkjøpet. Hvordan skal man bruke et regelverk slik at det kan sikre viktige samfunnshensyn, som for eksempel miljø, universell utforming, og å forhindre sosial dumping og korrupsjon? To viktige faktorer dukker opp i denne sammenheng, planlegging og kompetanse. Utvalget viser til stortingsmeldingen nr. 36 (2008-2009) hvor regjeringen sier det er nødvendig med tiltak innenfor organisering, ledelse og kompetanse.

Området hvor det hittil har sviktet er i forhold til skolering og opplæring i bruk av regelverket. Kommunene har bevilget for lite ressurser til drift. De anskaffelsesfaglige miljøene har manglet støtte, både faglig sett og i antall stillinger. En mulighet for å styrke dette området er å etablere anskaffelseskomiteer i kommunene, med representanter fra både kommunenes politiske ledelse, administrasjonen, tillitsvalgte og arbeidstakere. Dette vil føre til større grad av gjennomsiktighet og kvalitet dersom man har gode strategier forankret hos alle parter.

LO henstiller til regjeringen å fortsette med tiltak på disse områdene. Dette sammen med et velfungerende regelverk vil i større grad kunne gi oss det gode innkjøpet.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Terje Olav Olsson
(sign.)

Marianne Breiland
(sign.)

Saksbeh.: Marianne Breiland

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.